

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa E.L.M.

przeciwko I. Spółce Akcyjnej w W.

o dopuszczenie do pracy, przywrócenie do pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Spółecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 października 2017 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 28 czerwca 2016 r., sygn. akt XXI Pa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 240
(dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. wyrokiem z dnia 28 czerwca 2016 r., wydanym w sprawie z powództwa E.L.M. przeciwko pozwanej I. S.A. w W. o „dopuszczenie do pracy, przywrócenie do pracy”, na skutek apelacji wniesionej przez powódkę od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 9 czerwca 2015 r., zmienił ten wyrok w punkcie III w ten sposób, że odstąpił od obciążania powódki wydatkami poniesionymi w sprawie i przejął je na rachunek Skarbu Państwa oraz oddalił apelację w pozostałym zakresie, a także zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powódka E.L.M. wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 28 czerwca 2016 r., zaskarżając ten wyrok w części oddalającej apelację oraz w zakresie orzeczenia o kosztach zastępstwa procesowego i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest: § 3 w związku z pkt 1 załącznika nr 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania; art. 84 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p., art. 22 § 1 k.p. i art. 56 § 1 k.p., a także naruszenie przepisów postępowania, to jest: art. 233 § 1 k.p.c.; art. 286 k.p.c. w związku z art. 217 § 3 k.p.c. i art. 227 k.p.c. oraz art. 386 § 4 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz na oczywistą zasadność skargi.

Sygnalizowane przez siebie istotne zagadnienie prawne skarżąca zawarła w pytaniu: „czy w przypadku pracownicy uchylającej się, na podstawie art. 84 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p., od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli o rozwiązaniu umowy o pracę z zachowaniem okresu wypowiedzenia, z uwagi na błąd polegający na niewiedzy, w dniu jego złożenia, o stanie ciąży, czas trwania ciąży należy liczyć według uwarunkowań biologicznych, zgodnie z którymi *cykl miesięczkowy składa się z 3 faz hormonalnych i tylko w okresie owulacji, która rozpoczyna się od 11 dnia, licząc od pierwszego dnia miesiączki, przez okres 8 dni jest możliwe zajście w ciążę*, czy też według reguły Naegelego, zdefiniowanej w pkt. 1 załącznika nr 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (...), zgodnie z którą *czas trwania ciąży oblicza się w tygodniach, licząc od pierwszego dnia ostatniego normalnego krwawienia miesięcznego?*”

Z kolei, dla potwierdzenia tezy o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej skarżąca podniosła, że – jej zdaniem – Sąd drugiej instancji dopuścił się zarówno oczywistego naruszenia przepisów postępowania, w tym dotyczących braku wszechstronnej analizy zgromadzonego materiału dowodowego i braku powołania uzupełniającej opinii biegłego, jak i oczywistej obrazy przepisów prawa materialnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada też przypomnieć, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem jednolicie wyrażanym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. pośród wielu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06,

niepublikowane). Oznacza to w praktyce, że zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest więc uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468). Wymaga też podkreślenia, że w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne, jeśli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził już swój pogląd, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, LEX nr 1802572).

Skarga jest natomiast oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01,

OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695).

Zdaniem Sądu Najwyższego, lektura ocenianego w niniejszym postępowaniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnia stanowisko, iż nie spełnia on tak rozumianych kryteriów. Przede wszystkim skarżąca łączy bowiem wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego, budowanego na tle wykładni przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania, z oczywistą zasadnością tej skargi, która ma wynikać z oczywistego – zdaniem skarżącej – naruszenia tych przepisów. Tymczasem, już tylko z samej przedstawionej wyżej istoty ustawowych przesłanek przedsądu, przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., wynika, że co do zasady nie mogą one występować jednocześnie. Jeżeli bowiem w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne, od którego rozstrzygnięcia zależy wydanie prawidłowego orzeczenia co do istoty sprawy, to z natury rzeczy ewentualny błąd orzeczniczy popełniony przez Sąd drugiej instancji nie może mieć charakteru oczywistego i podstawowego. Skarga kasacyjna nie może być, z kolei, uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałoby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, iż konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy w ramach sformułowanego w tej sprawie zagadnienia prawnego (por. pośród wielu postanowienie Sadu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2011 r., II PK 247/10, LEX nr 1274964).

Niezależnie od tego Sąd Najwyższy stwierdza, że problem przedstawiony w pytaniu, nazwanym przez skarżącą istotnym zagadnieniem prawnym, choć pozostaje w związku z rozpoznawaną sprawą, to jednak jest konstruowany w oparciu o okoliczności niemieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z ustaleń dokonanych przez Sąd drugiej instancji, a nadto jest przedstawiony taki w sposób, że jego rozstrzygnięcie w istocie byłoby rozstrzygnięciem sprawy. Nie ma więc charakteru ogólnego i abstrakcyjnego. W treści tego pytania skarżąca *a priori* przyjmuje bowiem założenie, że w dniu, w którym złożyła pozwanej oświadczenie o wypowiedzeniu umowy o pracę, była już w ciąży, o której jeszcze wówczas nie wiedziała. Tymczasem, ta właśnie kwestia była podstawowym przedmiotem dokonanych w sprawie przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych, z których jednoznacznie wynika, że skarżąca w dniu złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o pracę nie była jeszcze w ciąży. Sąd Najwyższy przypomina w związku z tym, że myśl art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, a zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy jest związany w postępowaniu kasacyjnym ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu musiałby uwzględnić owe ustalenia przy rozpatrywaniu podniesionych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego.

Sąd Najwyższy stoi również na stanowisku, że skarżąca nie wykazała, aby jej skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona. Twierdzeniu temu nie towarzyszy bowiem, poza wspomnianą deklaracją, jakkolwiek wywód o charakterze jurydycznym, który potwierdzałby kwalifikowaną (w przedstawionym wyżej rozumieniu) postać naruszenia zaskarżonym wyrokiem powołanych w podstawach zaskarżenia przepisów postępowania oraz przepisów prawa materialnego. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny być natomiast tak zredagowane, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi w uzasadnieniu podstaw zaskarżenia, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna, co już wcześniej zostało podkreślone, jest szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu

rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, w związku z czym uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007, z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134, z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392 oraz z dnia 8 lipca 2014 r., I UK 65/14, LEX nr 1482343).

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy uznał, że skarżąca nie wykazała potrzeby rozpoznania jej skargi kasacyjnej w sposób wymagany treścią art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Dlatego, opierając się na treści art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

as